

nale Udgifter. Finanslovbehandlingen gav jo et meget stærkt Udtryk for Enigheden om Nødvendigheden af, at den kommende Vintertid kunde mødes saaledes, at det of-fentlige var rustet til at komme Befolkningen til Hjælp i disse vanskelige Tider. I saa Henseende fortsatte Finanslovbe-handlingen nogle Møder, hvor interes-serede havde været til Stede, og hvor den samme Opfattelse ligeledes var kommet til Udtryk. Jeg sigter her særlig til et Møde, som afholdtes i Indenrigsministeriet mellem Repræsentanter for de kommu-nale Prisreguleringskommissioner og for de kommunale Raads Organisationer.

Dyrtiden er jo et Verdensfænomen, og vi staar ikke udenfor den Bevægelse, som i alle Lande, hvad enten de er krigsførende eller neutrale, har drevet Priserne i Vejret til en i vor Menneskealder ukendt Højde. Det er vel rigtigt, at der har været Tider, ogsaa under Fred, der har set en lige saa høj Prisstigning, men de ligger langt til-bage; og hvad Varigheden angaar, har i hvert Fald de nulevende Slægtled ikke set en saadan Dyrtid. Det er jo nu den anden Vinter, vi gaar i Møde, og den Modstands-kraft, som man kunde tænke sig, at den vanskeligst stillede Del af Befolkningen sad inde med, da vi gik ind i den første Vin-ter, vil jo nu være svækket ved Dyrtidens Langvarighed. Der er herhjemme fore-taget Opgørelser, for at man kan være i Stand til statistisk at karakterisere Dyr-tiden. Statistisk Departement har i en Redegørelse, der vil findes som Bilag til Lovforslaget, og som er ført frem indtil denne Maaned, udregnet, at for et Budget for en Familie med ca. 2,000 Kroners Aarsindtægt vilde de almindelige Livsfor-nødenheder i Juli Maaned i Aar være steget med 30 pCt. i Forhold til Juli Maaned før Krigens Udbrud. Fra Juli til Oktober er Priserne for alle Varer steget yderligere 3 pCt., men samtidig er adskillige blevet billigere, og ugunstigere for den alminde-lige Befolkning, end Forholdene var i Juli, tror jeg ikke, man tør sige, de var i Ok-tober Maaned, i Særdeleshed da de Priser, som i Oktober var noget lavere end i Juli, væsentligst er Priserne paa de almindelig-ste Livsfornødenheder. En Prisforhøjelse af 30 pCt. paa de almindelige Livsfor-nødenheder fra det ene Aar til det andet er imidlertid saa stor, at det, ikke mindst naar man betænker, at det er den anden Vinter, der er Tale om, vil vise sig uover-kommeligt for alt for store Dele af Be-folkningen. Hertil kommer endelig, at det er ganske usikkert, hvorledes For-

holdene vil stille sig i den Vinter, vi gaar ind i. Der er Bevægelser ude i Verden, som lader befrygte, at yderligere Vanske-ligheder med Hensyn til Tilførsler, og derved Forøgelse af Dyrtiden, vil kunne opstaa. Brændselspriserne ligger ganske anderledes ugunstigt nu end forrige Vinter, efter at man havde overvundet den første Panik. Der er altsaa nok, som gør det nødven-digt for os at søge Veje til at imødegaa Dyrtiden og dens Følger. I et Skrift med Titel: Oversigt over økonomiske Tilstande og de ved disse foranledigede Regerings-foranstaltninger i Danmark fra 1. August 1914 til 31. Juli 1915, som jeg i Dag sam-tidig med dette Lovforslags Fremsettelse skal have den Ære at tilstille Rigsdagen, er, som Titelen viser, gjort Rede for, hvad det første Krigsjaar har set af Regerings-foranstaltninger. Man vil der have en fuldkommen Oversigt, ikke blot i Skildrin-ger, men ogsaa i Dokumenter og Love, over alt, hvad der i Krigens 12 første Maaneder er foretaget, og man vil der-igennem se det System, som Staten har anvendt til Bekæmpelse af de økonomiske Vanskeligheder. Man vil se, at den har søgt at hindre uberettiget Prisstigning ved en Række Foranstaltninger: ved Tilførsel af Varer, ved Udførselsforbud, ved Overdra-gelse af Eneret til Eksport paa Betingelse af Hjemmemarkedets Forsyning med Varer til rimelig Pris, ved Forbud mod Varers Anvendelse til andet Formaal end det for Samfundet nødvendigste og nyttigste, ved Kontrolering af Priser og ved aftalte og fastsatte Maksimalpriser.

Man vil se, at Regeringen har særlig henvendt sin Opmærksomhed paa, hvad man ved et i vor Dyrtidslovgivning hævdvun-det Ord har kaldt „de første Livsfornøden-heder“, og man vil se, hvorledes de truffne Foranstaltninger har virket paa Priserne paa Varer som Brød, Mel, Sukker, Flæsk, Fedt, Margarine, de almindeligste Grønt-sager, fremmede Kolonialvarer, Petroleum, Kul, Kokes. Hvis vi sammenligner For-holdene her i Landet med Forholdene andetsteds, vil man faa et Indtryk af, hvorledes dette System har virket. Hvis vi f. Eks., saaledes som der er gjort Rede for det i det omtalte Skrift, undersøger Forholdene i de tre nordiske Lande, vil man se, at der har fundet en Prisstigning Sted i dem alle, en Stigning, der procent-vis omtrent har været den samme. Vor er ikke den mindste, men Forskellen er ikke stor. Man vil tillige se, at den Om-stændighed, at man her i Landet særlig har rettet sin Opmærksomhed paa de før-